

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR.410.002.02.2021

Pan
Marcin Kępowicz
Dyrektor Zespołu Szkół Rolniczych
Centrum Kształcenia Zawodowego
Pszczeła Wola 9
23-107 Strzyżewice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/047 – Baza dydaktyczna szkół rolniczych w Polsce.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Zawodowego ¹ w Pszczelej Woli 9, 23-107 Strzyżewice.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Kępowicz, Dyrektor Zespołu Szkół od 1 września 2020 r., poprzednio od 1 września 2005 r. dyrektorem był Mirosław Worobik.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie przez szkoły odpowiedniej do potrzeb kadry i prawidłowej organizacji procesu kształcenia i przygotowania w zawodach rolniczych. 2. Zapewnienie przez szkoły odpowiedniej infrastruktury do kształcenia i przygotowania w zawodach rolniczych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontroler	Agnieszka Mazur-Śledzińska, Specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KRR/6/2021 z dnia 11 maja 2021 r. (akta kontroli str.1-6)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie zapewnienie przez Zespół Szkół odpowiedniej organizacji procesu kształcenia i przygotowania do wykonywania zawodu technik pszczelarz oraz odpowiedniej infrastruktury i wyposażenia dla obu kwalifikacji wyodrębnionych w tym zawodzie, tj.: prowadzenia produkcji pszczelarskiej oraz organizacji i nadzorowania produkcji rolniczej i pszczelarskiej.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W zakresie organizacji procesu kształcenia i przygotowania w zawodzie technik pszczelarz: <ul style="list-style-type: none"> – zatrudniono wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną przygotowaną do nauczania zawodowego; – nauczyciele podnosili swoją wiedzę ogólną i zawodową, uczestnicząc w różnych formach kształcenia i doskonalenia; – kształcenie uczniów prowadzono na podstawie prawidłowo dopuszczonych programów nauczania opracowanych i dostosowanych do potrzeb Technikum Pszczelarskiego przez zespoły nauczycieli przedmiotów zawodowych;

¹ Dalej: Zespół Szkół, Zespół lub ZSR CKZ w Pszczelej Woli.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

- w szkolnych planach nauczania zostały ujęte wszystkie przedmioty kształcenia przewidziane w programach nauczania zawodu technika pszczelarza w cyklu kształcenia 4-letniego i 5-letniego technikum;
- liczba (wymiar) zaplanowanych i zrealizowanych godzin kształcenia zawodowego (teoretycznego i praktycznego) dla wybranej próby przedmiotów zawodowych koniecznych do osiągnięcia założonych efektów kształcenia technika pszczelarza przewidziana w szkolnych programach i planach nauczania, odpowiadała minimalnemu wymiarowi godzin kształcenia zawodowego określonego w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych⁴ oraz w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół⁵, oraz odpowiadała minimalnej liczbie godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie zgodnie z podstawą programową kształcenia w zawodach⁶;
- do zajęć praktycznych wykorzystywano szkolną bazę dydaktyczną (pawilon pszczelarski „mały”, pracownię „Technologii produktów pszczelich”, szkolną pasiekę, grunty należące do Szkoły) oraz własny i wynajmowany sprzęt rolniczy;
- zorganizowano proces kształcenia w warunkach epidemii COVID-19, poprzez wydanie przez dyrektora Zespołu stosownych zarządzeń w wyniku wykonania przepisów prawa powszechnie obowiązującego;

W zakresie odpowiedniej infrastruktury i wyposażenia do kształcenia i przygotowania w zawodzie technik pszczelarz zapewniono:

- bezpieczne i higieniczne warunki nauki i pobytu w obiektach dydaktycznych oraz na terenie Zespołu Szkół;
- niezbędne do kształcenia zawodowego pomieszczenia do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych (pracownie, laboratorium);
- właściwie wyposażone pracownie przedmiotowe, pracownie do nauki zawodu oraz laboratorium umożliwiające realizację podstawy programowej kształcenia w zawodzie technik pszczelarz;
- sprawne technicznie wyposażenie pomieszczeń do kształcenia zawodowego;
- udział w projektach współfinansowanych ze środków unijnych, który umożliwił uczniom i nauczycielom uzyskanie nowych umiejętności i uprawnień na różnych kursach kwalifikacyjnych, a także uzupełnił wyposażenie pracowni i obiektów, w których prowadzono kształcenie zawodowe w urządzenia, sprzęt i inne pomoce dydaktyczne.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na ocenę w powyższym zakresie i polegały na:

- nieprzekazaniu organowi prowadzącemu kopii protokołów z kontroli zapewnienia bezpieczeństwa i higienicznych warunków korzystania z obiektów

⁴ Dz. U. poz. 204, ze zm. – dalej: rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania z 2012 r. (obowiązuje do czasu zakończenia kształcenia w 4-letnim technikum).

⁵ Dz. U. poz. 639, ze zm. – dalej: rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania z 2019 r.

⁶ W okresie objętym kontrolą Zespół prowadził kształcenie zawodowe według podstawy programowej określonej w: rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012 r., poz. 184 ze zm.), rozporządzeniu MEN z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2017 r., poz. 860 ze zm.) i w rozporządzeniu MEN z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 991, ze zm.).

szkolnych przeprowadzonych przed rozpoczęciem roku szkolnego 2019/2020 i 2020/2021;

- nieumieszczeniu przy urządzeniach i sprzęcie znajdujących się w laboratorium, w widocznym miejscu, instrukcji bezpiecznej ich obsługi.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie przez szkoły odpowiedniej do potrzeb kadry i prawidłowej organizacji procesu kształcenia i przygotowania w zawodach rolniczych.

Opis stanu faktycznego

W latach 2018-2021 w Zespole Szkół prowadzono kształcenie w: gimnazjum (do roku szkolnego⁸ 2018/2019)⁹ liceum ogólnokształcącym, liceum ogólnokształcącym dla dorosłych technikum żywienia i usług gastronomicznych (do r.sz. 2019/2020¹⁰) oraz w technikum pszczelarskim¹¹.

(akta kontroli str. 9-14, 141-147)

Organem prowadzącym Zespół Szkół jest Powiat Lubelski, a organem sprawującym nadzór pedagogiczny – Lubelski Kurator Oświaty.

Kontrolą objęto Technikum Pszczelarskie¹², kształcące w zawodzie technik pszczelarz.

(akta kontroli str. 26)

W roku szkolnym 2018/2019, w Technikum Pszczelarskim prowadzono kształcenie w cyklu 4-letnim, natomiast z dniem 1 września 2019 r. – Rada Powiatu w Lublinie, w wyniku reformy systemu oświaty¹³ – przekształciła dotychczasowe czteroletnie Technikum w pięcioletnie. W związku z tym, od roku szkolnego 2019/2020 kształcenie w klasie pierwszej 4-letniego Technikum rozpoczęli absolwenci gimnazjum, a w klasie pierwszej 5-letniego Technikum – absolwenci szkoły podstawowej.

(akta kontroli str. 9, 332-342, 350-351, 355-356)

W latach szkolnych 2018/2019 – 2019/2020 w Technikum prowadzono kształcenie tylko w zawodzie technik pszczelarz, a od roku szkolnego 2020/2021 w wyniku uchwały organu prowadzącego¹⁴, także w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych. W Technikum Pszczelarskim od r.sz. 2020/2021 kształcenie odbywało się w dwóch zawodach: technik pszczelarz¹⁵ oraz technik żywienia i usług

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dalej także: r.sz.

⁹ Z dniem 31 sierpnia 2019 roku, w wyniku reformy systemu oświaty z 2017 roku, gimnazja zostały zlikwidowane, a od roku szkolnego 2017/2018 rozpoczęto ich wygaszanie.

¹⁰ Z dniem 31 sierpnia 2020 r. zlikwidowano, na mocy Uchwały Nr XVIII/246/2020 Rady Powiatu w Lublinie z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie likwidacji Technikum Żywienia i Usług Gastronomicznych wchodzących w skład ZSR CKZ w Pszczelej Woli.

¹¹ Z dniem 1 września 2019 r. przekształcone w 5-letnie Technikum Pszczelarskiego im. Zofii i Tadeusza Wawryńców w Pszczelej Woli, wchodzące w skład ZSR CKZ w Pszczelej Woli, na mocy Uchwały Nr XI/160/2019 Rady Powiatu w Lublinie z dnia 26 września 2019 r. w sprawie stwierdzenia przekształcenia dotychczasowego 4-letniego Technikum Pszczelarskiego wchodzącego w skład ZSR CKZ, w pięcioletnie Technikum Pszczelarskie w ZSR CKZ (Akt Założycielski).

¹² Dalej: Technikum Pszczelarskie, Technikum.

¹³ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60, ze zm.).

¹⁴ Z dniem 31 sierpnia 2020 r. kształcenie w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych przeniesiono do Technikum Pszczelarskiego, na mocy Uchwały Nr XVII/237/2020 Rady Powiatu w Lublinie w sprawie przeniesienia kształcenia w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych z Technikum Żywienia i Usług Gastronomicznych w Pszczelej Woli w ZSR CKZ w Pszczelej Woli.

¹⁵ w dwóch kwalifikacjach zawodowych: ROL-03 Prowadzenie produkcji pszczelarskiej i ROL-09 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej.

gastronomicznych¹⁶. W okresie objętym kontrolą w Technikum kształciło się (według stanu na 30 września danego roku):

- w zawodzie technik pszczelarz: w r.sz. 2018/2019 – 86 uczniów (w tym 39 osób z zagranicy¹⁷), w r.sz. 2019/2020 – 92 uczniów (w tym 42 z zagranicy) i w r.sz. 2020/2021 – 82 uczniów (w tym 37 uczniów z zagranicy);
- w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych: w r.sz. 2020/2021 – 138 uczniów (w tym 34 uczniów z zagranicy).

Liczba absolwentów w poszczególnych latach szkolnych wyniosła:

- w zawodzie technik pszczelarz: w r.sz. 2018/2019 – 62 osoby (w tym 39 absolwentów z zagranicy); w r.sz. 2019/2020 – 62 osoby (w tym 42 z zagranicy); w r.sz. 2020/2021 – 56 osób (w tym 37 absolwentów z zagranicy);
- w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych: w r.sz. 2020/2021 – 62 osoby (w tym 34 z zagranicy).

(akta kontroli str. 13, 141-147)

W okresie objętym kontrolą kształcenie zawodowe (teoretyczne i praktyczne) w Technikum Pszczelarskim prowadziło:

- w r.sz. 2018/2019 – ośmiu nauczycieli (2,73 etatu), w tym: sześciu dyplomowanych (2,47 etatu) i dwóch mianowanych (0,26 etatu);
- w r.sz. 2019/2020 – dziewięciu nauczycieli (3,09 etatu), w tym: ośmiu dyplomowanych (2,86 etatu) i jeden mianowany (0,23 etatu);
- w r.sz. 2020/2021 – sześciu dyplomowanych nauczycieli (2,89 etatu).

W zakresie prawidłowości powierzenia zajęć zbadano kwalifikacje pięciu¹⁸ z ośmiu nauczycieli prowadzących kształcenie w zawodzie technik pszczelarz, którym w r.sz. 2019/2020 powierzono nauczanie: organizacji produkcji pszczelej, prowadzenia produkcji pszczelarskiej, prowadzenia produkcji pasiecznej, technologii produktów pasiecznych, chowu i hodowli pszczół, gospodarki pasiecznej, przepisów ruchu pszczelarskiego, pożytków pszczelich, prowadzenia produkcji rolniczej, działalności gospodarczej w rolnictwie, organizacji produkcji rolniczej, produkcji roślinnej. W wyniku badania stwierdzono, że nauczyciele posiadali odpowiednie do realizowanych zajęć kwalifikacje, tj. wykształcenie kierunkowe z zakresu zootechniki, filozofii przyrody, chemii, oraz przygotowanie pedagogiczne. Ukończyli również studia podyplomowe z zakresu: rozwoju obszarów wiejskich, nauczania przedsiębiorczości w szkole, zarządzania i marketingu. Tygodniowy wymiar przydzielonych godzin kształcenia zawodowego ww. nauczycieli TP wyniósł w r.sz. 2019/2020 od 1 do 23 godzin.

(akta kontroli str. 140, 156)

Dyrektor wyjaśnił, że: *„W związku ze specyfiką zawodu – brak uczelni wyższych kształcących magistrów pszczelarzy – w szkole zatrudnieni są na stanowiskach nauczycieli przedmiotów zawodowych pszczelarskich absolwenci Technikum Pszczelarskiego, posiadający wykształcenie wyższe magisterskie najczęściej po ukończeniu kierunku zootechnika na akademii rolniczej lub uniwersytecie przyrodniczym. Zakres kształcenia zootechnika obejmuje wiedzę z zakresu pszczelarstwa. Ponadto w szkole pracuje kilku innych absolwentów Technikum Pszczelarskiego, którzy w razie takiej potrzeby mogą prowadzić zajęcia praktyczne*

¹⁶ w dwóch kwalifikacjach zawodowych: HGT-02 Przygotowywanie i wydawanie dań i HGT-12 Organizacja żywienia i usług gastronomicznych.

¹⁷ Tj. z: Ukrainy, Białorusi, Rosji i Kazachstanu.

¹⁸ W tym pięciu dyplomowanych nauczycieli zawodu i jeden mianowany.

z przedmiotów pszczelarskich, pomimo ukończenia innego kierunku studiów niż zootechnika. Uzyskanie tytułu technika pszczelarza pozwala prowadzić zajęcia praktyczne w kształceniu tego zawodu zgodnie z przepisami §10 ust. 1-3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu¹⁹. Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że w perspektywie do 4 lat wiek emerytalny osiągnie jeden nauczyciel zawodu oraz, że nie występują braki kadrowe i w kontrolowanych latach nie byli zatrudniani nowi nauczyciele zawodu.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2021 r., średnia wieku nauczycieli kształcących w zawodzie technik pszczelarz wyniosła 55 lat.

(akta kontroli str. 140, 150-151)

W okresie objętym kontrolą nauczyciele przedmiotów zawodowych podnosili swoją wiedzę ogólną i zawodową uczestnicząc w różnych formach kształcenia i doskonalenia, tj. w r.sz. 2018/2019 – siedmiu nauczycieli, w r.sz. 2019/2020 – ośmiu nauczycieli, oraz w r.sz. 2020/2021 – sześciu nauczycieli.

Nauczyciele przedmiotów zawodowych uczestniczyli w: szkoleniach, konferencjach i kursach (w tym e-learningowych), których tematami były m.in.: marketing szkół i placówek oświatowych, kształcenie kompetencji kluczowych określonych w podstawie programowej, zasady budowy testów szkolnych, planowanie procesu dydaktycznego z wykorzystaniem nowych podstaw programowych w zawodach szkolnictwa branżowego, e-Dziennika jako narzędzia wspomagającego pracę nauczyciela-wychowawcy, nowe podejście do prezentacji w kształceniu zawodowym, zdalne nauczanie w szkołach zawodowych (w tym metodyka pracy zdalnej w środowisku Office 365). Ponadto dzięki uczestniczeniu pięciu nauczycieli zawodu w szkoleniach i kursach kwalifikacyjnych realizowanych w ramach projektów w Technikum Pszczelarskim, mogli zdobyć dodatkowe umiejętności w zakresie uprawnień m.in.: na operatora bezzałogowego statku powietrznego (dron); do transportu żywych zwierząt (w tym pszczoł), do inseminacji matek pszczelech.

(akta kontroli str. 161-162)

W kontrolowanym okresie dwie nauczycielki przedmiotów zawodowych²⁰ nie odbyły żadnej formy kształcenia lub doskonalenia zawodowego.

Wicedyrektor Zespołu Szkół wyjaśniła, że nauczycielka języka niemieckiego (zawodowego) w r.sz. 2018/2019 kończyła staż i uzyskała stopień nauczyciela dyplomowanego i w związku z tym, nie mogła nie uczestniczyć w żadnym szkoleniu, a brak właściwych zaświadczeń z odbytych szkoleń mógł wynikać z faktu rozwiązania stosunku pracy²¹ (z końcem sierpnia 2019 r.). Druga nauczycielka, która posiadała 40-letni staż pracy, ogromną wiedzę i doświadczenie z zakresu nauczanych przedmiotów zawodowych, z końcem sierpnia 2018 r. przeszła na emeryturę, ale pracowała do 2020 r. „(...) Brak zaświadczeń ze szkoleń prawdopodobnie wynikał z braku potrzeby doskonalenia zawodowego w tym okresie.”

(akta kontroli str. 161, 192)

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. poz. 391).

²⁰ Nauczycielka – zawodowego języka niemieckiego (jedna osoba), oraz nauczycielka przedmiotów: „prowadzenie produkcji pasiecznej”, „technologia produktów pasiecznych”.

²¹ Na podstawie art. 20 ustawy Karta Nauczyciela, tj. zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania uniemożliwiających dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć.

Dyrektor Zespołu Szkół ustalił harmonogram szkoleń branżowych dla wszystkich nauczycieli (w tym: nauczycieli zawodu) realizowanych w trzyletnich cyklach, tj. zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe²² oraz art. 70c ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela²³. Harmonogram został opracowany po uprzednim przeprowadzeniu (we wrześniu 2019 r.) „*Diagnozy potrzeb szkoleniowych nauczycieli ZSR CKZ w Pszczelej Woli*”. W wyniku diagnozy określono potrzeby szkoleń branżowych nauczycieli z zakresu: metodyki przedmiotowej, prawa oświatowego, w tym podstaw programowych, aktywizujących metod dydaktycznych, oceniania i diagnozowania osiągnięć uczniów, motywacji, indywidualizacji nauczania, wykorzystania Technologii Informacyjno-Komunikacyjnych (TIK) w procesie uczenia – nauczania, pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, psychologii i wychowania, komunikowania się z uczniami, rodzicami, współpracownikami, rozwoju osobistego.

(akta kontroli str. 171-175, 193)

Ponadto, w dniu 25 marca 2021 r. Dyrektor Zespołu Szkół zawarł umowę²⁴ na realizację doskonalenia zawodowego nauczycieli m.in. w formach: seminariów, konferencji, wykładów, warsztatów i szkoleń, które miał organizować i przeprowadzić Ośrodek Rozwoju Kompetencji Edukacyjnych w Warszawie. Zakres umowy dotyczył wykonania kompleksowej diagnozy potrzeb rozwojowych, standaryzacji szkolenia zawodowego kadry pedagogicznej Zespołu Szkół z wykorzystaniem dostępnych e-narzędzi, opracowania raportu i materiałów informacyjnych z wykonania planu rozwoju kompetencji nauczycieli i dyrektora. Pierwsze szkolenia z udziałem nauczycieli przedmiotów zawodowych odbyły się w maju i w czerwcu 2021 r., kolejne szkolenia zaplanowane zostały od września do listopada 2021 roku.

(akta kontroli str. 181-191, 194)

W planach finansowych Zespołu Szkół (po zmianach) na doksztalcenie i doskonalenie nauczycieli²⁵ zaplanowano środki w wysokości: 1,5 tys. zł w 2019 r., 20,1 tys. zł w 2020 r. i 26,7 tys. zł w 2021 r. Środki wydatkowano w wysokości: 1,5 tys. zł w 2019 r. (100 % planu), 5,6 tys. zł w 2020 r. (28% planu) i 12,1 tys. zł (45,4%) według stanu na 30 czerwca 2021 r. Niewykorzystane w 2020 r. środki w wysokości 14,5 tys. zł, zostały w dniu 31 grudnia 2020 r. zwrócone na rachunek Starostwa Powiatowego w Lublinie.

Wicedyrektor wyjaśniła, że niepełne wykorzystanie środków na doskonalenie nauczycieli w 2020 r. wynikało z ograniczeń spowodowanych pandemią COVID-19, oraz absencją chorobową nauczycieli. Dodała, że udało się zorganizować dwa szkolenia stacjonarne, w tym jedno sfinansowane ze środków budżetu Zespołu Szkół, oraz drugie bezpłatne. W tym czasie odbywały się również inne szkolenia

²² Dz. U. poz. 1653.

²³ Dz. U. z 2019 r. poz. 2215, ze zm.

²⁴ Umowa współpracy w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli z dnia 25 marca 2021 r. pomiędzy Powiatem Lubelskim – ZSZ CKZ w Pszczelej Woli (jako: Zamawiającym), a Wydawnictwami Szkolnymi i Pedagogicznymi S.A. w Warszawie reprezentowanymi przez Ośrodek Rozwoju Kompetencji Edukacyjnych w Warszawie (jako: Wykonawcą).

²⁵ Według klasyfikacji budżetowej: w dziale 801 Oświata i wychowanie, rozdziale 80146 Doksztalcenie i doskonalenie nauczycieli.

w formie zdalnej, za które Zespół nie ponosił kosztów, gdyż większość organizatorów szkoleń wychodząc naprzeciw potrzebom szkół spowodowanych trudną sytuacją pandemiczną – przeprowadzała je nieodpłatnie.

(akta kontroli str. 176-179, 193-194, 208-211, 214, 221-222, 225, 232-233, 236)

W latach objętych kontrolą w klasach pierwszych Technikum Pszczelarskiego przyjęto do stosowania następujące programy nauczania:

- w 2018/2019 – jeden program pt. „*Program nauczania dla zawodu technik pszczelarz 314206 o strukturze przedmiotowej*”, opracowany w oparciu o *podstawę programową kształcenia w zawodach z 2017 r.*²⁶ w 4-letnim cyklu kształcenia w zawodzie. Program obowiązuje do roku szkolnego 2021/2022, tj. do czasu zakończenia kształcenia w zawodzie technik pszczelarz na podbudowie szkoły gimnazjalnej i w oparciu o ww. *podstawę*. W Technikum Pszczelarskim program obowiązywał w kształceniu w klasie III w r.sz. 2019/2020 i w klasie IV w r.sz. 2020/2021;
- w 2019/2020 – dwa programy nauczania zawodu technik pszczelarz o takim samym tytule: „*Program nauczania zawodu technik pszczelarz symbol cyfrowy zawodu 314206*” dla 4-letniego technikum i dla 5-letniego technikum, opracowane w oparciu o tę samą *podstawę programową kształcenia w zawodach z 2019 r.*²⁷;
- w 2020/2021 – kształcenie odbywało się w klasie I i w klasie II według programu dla 5-letniego technikum (obowiązującego r.sz. 2019/2020), który powstał w oparciu o *podstawę programową kształcenia w zawodach z 2019 r.*

Analiza tych programów przyjętych do stosowania dla klas pierwszych w latach szkolnych 2018/2019 – 2020/2021 wykazała, że zostały one dopuszczone do użytku szkolnego zgodnie z trybem określonym w art. 22a ust. 3-7 *ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty*²⁸. Programy zostały opracowane i dostosowane do potrzeb Szkoły przez dwuosobowe zespoły nauczycieli przedmiotów zawodowych, pozytywnie zaopiniowane przez radę pedagogiczną, a następnie dopuszczone do użytku przez Dyrektora Zespołu Szkół.

(akta kontroli str. 258-331)

Analiza szkolnych planów nauczania zawodu technik pszczelarz dla dwóch²⁹ oddziałów klas pierwszych 4-letniego i 5-letniego Technikum w r. sz. 2019/2020 wykazała, że obejmowały one wszystkie przedmioty kształcenia zawodowego przewidziane w tych programach, tj.:

- dla 4-letniego cyklu: 10 przedmiotów teoretycznych i trzy przedmioty praktyczne, w wymiarze 1500 godzin kształcenia;
- dla 5-letniego cyklu: 11 przedmiotów teoretycznych i trzy przedmioty praktyczne, w wymiarze 1680 godzin kształcenia.

W szkolnych programach i planach nauczania zachowany był także minimalny wymiar godzin koniecznych do osiągnięcia założonych efektów zajęć kształcenia

²⁶ Patrz przypis nr 6.

²⁷ Patrz przypis nr 6.

²⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1327, ze zm. – dalej: ustawa o systemie oświaty.

²⁹ W 4-letnim TP był tylko jeden oddział klasy pierwszej, w 5-letnim TP był tylko jeden oddział klasy pierwszej.

zawodowego, określony w załącznikach nr 3 i nr 24 rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach z 2012 r.³⁰ (4-letni cykl kształcenia) i podstawy programowej kształcenia w zawodach z 2019 r.³¹ (5-letni cykl kształcenia). Analiza realizacji przedmiotów zawodowych w oddziałach klas pierwszych 4-letniego i 5-letniego Technikum wykazała, że wymiar faktycznie zrealizowanych obowiązkowych zajęć kształcenia zawodowego z poszczególnych przedmiotów (teoretycznych i praktycznych) był zgodny ze szkolnym planem nauczania zawodu technik pszczelarz.

Z analizy planu lekcji w roku szkolnym 2019/2020 wynika, że podział na grupy był stosowany tylko w klasie czwartej 4-letniego Technikum (liczącej 21 uczniów) na zajęciach praktycznych w ramach przedmiotu „prowadzenie produkcji pszczelarskiej”.

(akta kontroli str. 332-354)

W latach 2018/2019-2020/2021 w Technikum w organizacji zajęć praktycznych stosowano podział na grupy, wynikający z liczebności oddziałów klasowych, z uwzględnieniem zasad określonych w rozporządzeniu w sprawie ramowych planów nauczania³². W roku szkolnym 2019/2020 zostały utworzone dwa oddziały klasy pierwszej kształcącej w cyklu cztero i pięcioletnim, liczące: 21 i 9 uczniów. Przyczyny, dla których utworzono oddział liczący tylko dziewięciu uczniów wyjaśnił dyrektor podając, że utworzono go „(...) za zgodą organu prowadzącego, która była podyktowana chęcią utrzymania ciągłości kształcenia oraz specyfiką Technikum Pszczelarskiego (na terenie Polski znajduje się tylko jedna szkoła kształcąca w zawodzie technik pszczelarz). Oddział ten został połączony z równoległym oddziałem Technikum Żywności i Usług Gastronomicznych w realizacji wspólnego kształcenia z przedmiotów ogólnokształcących. Natomiast podział występował w kształceniu na przedmiotach zawodowych.”

(akta kontroli str. 150, 333-334)

W okresie objętym kontrolą zajęcia praktyczne w kształceniu technika pszczelarza były realizowane w ramach tygodniowego rozkładu zajęć, z wykorzystaniem własnej bazy dydaktycznej, w skład której wchodził m.in.: pawilon pszczelarski „mały”; pawilon pszczelarski „duży” z Inkubatorem Przetwórstwa Produktów Pszczelich; szkolna pracownia tzw. laboratorium; oraz szkolna pasieka licząca ok. 40-50 rodzin pszczelich³³. Nie organizowano ich poza Technikum.

(akta kontroli str. 151, 336)

Według *podstawy programowej kształcenia w zawodach z 2019 r.* (załącznik nr 24) minimalny wymiar godzin kształcenia zawodowego dla technika pszczelarza w obu kwalifikacjach wyodrębnionych w zawodzie (ROL-03. *Prowadzenie produkcji pszczelarskiej* oraz ROL-09. *Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej*) wynosi 1290 godzin (w tym: 800 godzin dla kwalifikacji ROL-03, oraz 490 godzin dla kwalifikacji ROL-09) w przypadku kształcenia klas pierwszych w cyklu 4-letniego technikum, jak i w cyklu 5-letniego technikum.

³⁰ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012 r. poz. 184, ze zm.), obowiązuje do czasu zakończenia kształcenia w 4-letnim technikum.

³¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 991, ze zm.).

³² Patrz przypis nr 4 i nr 5.

³³ Pasieka stanowi: pasieczysko (grunt) i ustawione rodziny pszczoły (ul i pszczoły); ul – to pomieszczenie dla pszczoły.

W r.sz. 2019/2020 szkolny plan nauczania (zgodny z ramowym planem) opracowany w arkuszu organizacyjnym dla Technikum Pszczelarskiego określił wymiar godzin kształcenia w zawodzie technika pszczelarza dla:

- 4-letniego cyklu nauczania, w ilości 1500 godzin – co oznacza, że minimalny wymiar godzin kształcenia został zachowany (1290 godzin). Kształcenie zawodowe (teoretyczne i praktyczne), było realizowane w Technikum w wymiarze po 750 godzin zajęć teoretycznych i zajęć praktycznych, tj. po 50% godzin w cyklu nauczania;
- dla 5-letniego cyklu nauczania, w liczbie 1680 godzin – co oznacza, że minimalny wymiar godzin kształcenia został zachowany (1290 godzin). Kształcenie zawodowe (teoretyczne i praktyczne) było realizowane w Technikum w wymiarze po 840 godzin zajęć teoretycznych i zajęć praktycznych, tj. po 50% godzin w cyklu nauczania.

Ze szczegółowego badania³⁴ organizacji zajęć praktycznych i teoretycznych w roku szkolnym 2019/2020³⁵ wynika, że wystąpiły różnice między liczbą zrealizowanych godzin lekcyjnych według dzienników lekcyjnych (od jednej godziny do 14 godzin), a ich wymiarem określonym w arkuszu organizacyjnym³⁶. Realizacja ww. zajęć według dzienników lekcyjnych była większa od minimalnej liczby godzin tych zajęć do realizacji, określonej w ramowym planie nauczania dla zawodu technik pszczelarz, co wskazuje, iż zrealizowano wymiar nauczanych przedmiotów (teoretycznych i praktycznych) w zakresie minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego (zajęć teoretycznych i praktycznych).

(akta kontroli str. 332-335, 339-342)

Kierownik Centrum Kształcenia Zawodowego (CKZ) wyjaśniła, iż „różnica wynika z faktu, że arkusz organizacyjny rozlicza rok szkolny na 36 tygodni efektywnej nauki, natomiast szkolny plan nauczania zgodny z ramowym planem nauczania³⁷ rozlicza rok szkolny na 30 tygodni nauki. Ponadto w r. sz. 2019/2020 różnice wynikają też z faktu zawieszenia zajęć w okresie 2 tygodni w związku z ogłoszonym przez Polski Rząd stanem zagrożenia epidemiologicznego (COVID-19) dla całego kraju. W tym okresie panował stan oczekiwania na stosowne wytyczne i rozporządzenia Ministerstwa Edukacji Narodowej i nie odbywały się żadne zajęcia dydaktyczne.”

(akta kontroli str. 357)

Uczniowie Technikum Pszczelarskiego uczestniczyli co roku (z wyjątkiem r. sz. 2019/2020³⁸) w stażach zawodowych organizowanych w ramach projektów unijnych. Udział w stażach był dobrowolny i odbywał się poza zakresem podstawy programowej. W latach szkolnych 2018/2019 i w 2020/2021 dzięki udziałowi w stażach, uczniowie TP zdobywali dodatkowe umiejętności na kursach kwalifikacyjnych w zakresie uprawnień: na operatora bezzałogowego statku powietrznego (tzw. „drona”), na operatora wózków widłowych, do kierowania pojazdami na kursie prawa jazdy kat. B i E, do transportu żywych zwierząt (w tym pszczoł), do inseminacji matek pszczelich. Przykładowo staże uczniowskie

³⁴ Wymiar zrealizowanych obowiązkowych zajęć praktycznych i teoretycznych (tj. godzin lekcyjnych) analizowano na próbie zajęć w klasie pierwszej 4-letniego TP (w ramach dwóch przedmiotów teoretycznych: produkcja roślinna, chów i hodowla pszczoł; oraz w ramach dwóch przedmiotów praktycznych: prowadzenie produkcji rolniczej, technika w rolnictwie); oraz na próbie zajęć w klasie pierwszej 5-letniego TP (w ramach dwóch przedmiotów teoretycznych: produkcja roślinna, chów i hodowla pszczoł; oraz w ramach dwóch przedmiotów praktycznych: prowadzenie produkcji rolniczej, prowadzenie produkcji pszczelarskiej).

³⁵ W dwóch oddziałach klas pierwszych 4-letniego i 5-letniego cyklu kształcenia w technikum.

³⁶ Efektywna liczba tygodni nauki w roku szkolnym (36 tygodni) wyliczana przez program „Arkusz organizacyjny”.

³⁷ Ramowy plan nauczania określa minimalny wymiar godzin zajęć dydaktycznych z danego przedmiotu.

³⁸ Z powodu stanu epidemii COVID-19 wprowadzonej od 11 marca 2020 r.

w r.sz. 2018/2019 odbyło 60 osób w ramach pierwszej edycji projektu³⁹ oraz 30 osób w ramach innego projektu⁴⁰.

Według wyjaśnień Kierownik CKZ, w r.sz. 2021/2022 uczniowie TP będą uczestniczyć w kursie kwalifikacyjnym na operatora ładowarki przegubowej, w ramach trwającego projektu „Nowe kwalifikacje⁴¹”.

(akta kontroli str. 151, 240, 243-257, 357)

W związku z wybuchem epidemii COVID-19 w marcu 2020 r., dyrektor Zespołu Szkół wydał cztery zarządzenia dotyczące organizacji kształcenia i pracy w warunkach epidemii, które dotyczyły:

- organizacji zdalnego nauczania dla uczniów Zespołu Szkół w Pszczelej Woli⁴²;
- realizacji podstawy programowej dla uczniów przebywających w izolacji oraz tych, którzy nadal przebywają za granicą⁴³;
- realizacji zadań w Zespole Szkół z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania szkoły w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19⁴⁴;
- wprowadzenia Regulaminu pracy zdalnej pracowników administracji i obsługi Zespołu Szkół⁴⁵.

(akta kontroli str. 641-647)

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że: *„Zajęcia w zawodzie technik pszczelarz były organizowane przez okres pandemii zgodnie z treścią rozporządzeń MEiN, zajęcia teoretyczne do 17 maja 2021 r. odbywały się wyłącznie zdalnie, zajęcia praktyczne w zależności od sytuacji pandemicznej oraz rozporządzeń MEiN zdalnie lub stacjonarnie. Baza dydaktyczna od 11 marca 2020 podczas zajęć praktycznych stacjonarnych była wykorzystywana w pełni, nie była natomiast wykorzystywana podczas zajęć zdalnych, wówczas nauczyciele i uczniowie odbywali zajęcia z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość. Nauczycielom i uczniom, którzy nie dysponowali swoim sprzętem komputerowym został wypożyczony szkolny sprzęt (laptopy, tablety).”*

W związku ze stanem epidemii COVID-19 Zespół Szkół poniósł dodatkowe koszty w kwocie 1 178,84 zł na zakup środków do dezynfekcji budynków szkoły (w okresie od marca do czerwca 2020 r.). W późniejszym okresie niezbędny sprzęt ochronny oraz środki do dezynfekcji zostały przekazane przez organ prowadzący.

(akta kontroli str. 631-632, 648-653)

³⁹ „Rozwój kształcenia zawodowego w Technikum Pszczelarskim w Pszczelej Woli” edycja I, zrealizowanego w ramach Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020, Osi Priorytetowej XII Edukacja, kwalifikacje i kompetencje, Działania 12.4 Kształcenie zawodowe.

⁴⁰ „Edukacja w przyszłość w Powiecie Lubelskim” zrealizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej XII Edukacja, kwalifikacje i kompetencje, Działania 12.4 Kształcenie zawodowe. Okres realizacji: od 1 czerwca 2017 r. do 30 września 2019 r.

⁴¹ Realizowanego przez Powiat Lubelski w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, przedłużonego na okres od 1 listopada 2020 r. do 30 listopada 2022 r.

⁴² Zarządzenie Nr 10/2020 Dyrektora ZSR CKZ w Pszczelej Woli z dnia 16 marca 2020 r. w sprawie organizacji zdalnego nauczania dla uczniów ZSR CKZ w Pszczelej Woli.

⁴³ Zarządzenie Nr 28/2020 Dyrektora ZSR CKZ w Pszczelej Woli z dnia 11 września 2020 r. w sprawie realizacji podstawy programowej dla uczniów przebywających w izolacji oraz tych, którzy nadal przebywają za granicą.

⁴⁴ Zarządzenie Nr 41/2020 Dyrektora ZSR CKZ w Pszczelej Woli z dnia 16 października 2020 r. w sprawie realizacji zadań w ZSR CKZ w Pszczelej Woli z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania szkoły w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

⁴⁵ Zarządzenie Nr 4/2021 Dyrektora ZSR CKZ w Pszczelej Woli z dnia 4 stycznia 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu pracy zdalnej pracowników administracji i obsługi ZSR CKZ w Pszczelej Woli.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w powyższym obszarze. W Zespole Szkół zapewniono odpowiednią do potrzeb kadre nauczycielską kształcąca w zawodzie technik pszczelarz. Nauczyciele przedmiotów zawodowych podnosili swoją wiedzę ogólną i zawodową uczestnicząc w różnych formach kształcenia i doskonalenia. Programy nauczania zawodu zostały opracowane i dopuszczone do stosowania zgodnie z trybem określonym w ustawie o systemie oświaty. Szkolne plany nauczania zawodu technik pszczelarz obejmowały wszystkie przedmioty kształcenia zawodowego przewidziane w tych programach. Minimalny wymiar godzin kształcenia w zawodzie technika pszczelarza był zgodny z podstawą programową kształcenia w tym zawodzie. Zajęcia praktyczne prowadzono we własnym zakresie z wykorzystaniem szkolnej bazy dydaktycznej. W związku z wybuchem epidemii COVID-19, Dyrektor zorganizował kształcenie w wyniku wykonania przepisów prawa powszechnie obowiązującego.

OBSZAR

2. Zapewnienie przez szkoły odpowiedniej infrastruktury do kształcenia i przygotowania w zawodach rolniczych.

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą, przed rozpoczęciem każdego roku szkolnego, Dyrektor Zespołu Szkół dokonywał kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów szkolnych⁴⁶, tj. stosownie do § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁴⁷. Skład komisji BHP dokonującej ww. kontroli (poza dyrektorem) stanowili kierownicy: Centrum Kształcenia Zawodowego, zespołu administracyjnego, internatu, oraz specjalista ds. BHP zatrudniony na podstawie umowy na obsługę BHP i PPOŻ⁴⁸. Kontrole obejmowały całą przestrzeń szkolną (m.in.: ogrodzenie, nawierzchnie dróg i chodników, oświetlenie, boiska szkolne, elewacje, sale lekcyjne i pracownie, salę gimnastyczną, ciągi komunikacyjne, szatnie, pomieszczenia sanitarne, stan mebli szkolnych) wszystkich budynków należących do Zespołu (główny budynek szkoły, budynki pawilonów pszczelarskich, budynek internatu z zapleczem kuchennym) oraz terenu szkolnego. Szczegółowa analiza sformułowanych zaleceń po kontroli przeprowadzonej w sierpniu 2020 r. wykazała, że zostały one wykonane, bądź zostaną wykonane (np. wszystkie wentylatory w sali gimnastycznej zostaną wymienione na nowe w okresie ferii letnich 2021 r.).

(akta kontroli str. 458-508)

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że stwierdzone w trakcie tych przeglądów nieprawidłowości nie zagrażały bezpieczeństwu uczniów i pracowników. W miarę możliwości finansowych i kadrowych Zespołu Szkół, usterki i konieczne naprawy były na bieżąco usuwane, co zawsze wpływało na poprawę warunków nauki i pracy. *„Natomiast konieczne remonty i modernizacje obiektów szkolnych, wymagające dużych nakładów finansowych były, są, bądź będą realizowane w kolejnych latach.*

⁴⁶ Protokoły kontroli z: 31 sierpnia 2018 r., 30 sierpnia 2019 r., 27 sierpnia 2020 r.

⁴⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1604 – dalej: rozporządzenie w sprawie bhp w szkołach.

⁴⁸ Umowa Nr 1/2018 zawarta w dniu 31 sierpnia 2018 r. i kolejne aneksy zawierane w dniu: 31 sierpnia 2019 r., 1 września 2020 r., 31 grudnia 2020 r.

Obecnie trwa generalny remont internatu, a planowany jest m.in. remont pawilonu pszczelarskiego „małego”.

(akta kontroli str. 610)

W kontrolowanym okresie, specjalista posiadający uprawnienia budowlane, przeprowadził okresowe (roczne i pięcioletnie) kontrole stanu technicznego obiektów budowlanych⁴⁹, tj.: budynku głównego Zespołu oraz dwóch pawilonów pszczelarskich („duży” i „mały”). Stwierdził, że ww. budynki znajdowały się w należyтым stanie technicznym zapewniającym dalsze bezpieczne ich użytkowanie, oraz każdorazowo zalecił prowadzenie bieżącej konserwacji elewacji.

(akta kontroli str. 509-519)

W dniach 27 i 31 maja 2021 r. dokonano oględzin⁵⁰ terenu szkolnego oraz pomieszczeń szkolnych, z których korzystali uczniowie Zespołu Szkół w zakresie zapewnienia – przez dyrektora – bezpieczeństwa i higienicznych warunków pobytu, określonych w *rozporządzeniu w sprawie bhp w szkołach*. W wyniku oględzin stwierdzono, że:

- teren Zespołu Szkół był ogrodzony (zgodnie z § 7 ust. 1 *ww. rozporządzenia*);
- na terenie Zespołu Szkół zapewniono oświetlenie oraz równą nawierzchnię dróg, przejść i chodników (§ 7 ust. 2);
- otwory kanalizacyjne, studzienki i inne zagłębienia na terenie Zespołu Szkół były właściwie i trwale zabezpieczone (§ 7 ust. 3.);
- w budynku Zespołu Szkół w widocznym miejscu zapewniającym łatwy dostęp umieszczono plan ewakuacji szkoły, a drogi ewakuacyjne oznaczono na nim w sposób wyraźny i trwałe (§ 7 ust. 5);
- przy maszynach i innych urządzeniach technicznych lub w ich pobliżu wywieszono w widocznym miejscu instrukcje bezpiecznej obsługi (§ 25), za wyjątkiem *pracowni nr 9 Technologii produktów pszczelich* (tzw. „laboratorium”);
- w pracowni, warsztacie, laboratorium wywieszono w widocznym i łatwo dostępnym miejscu regulamin określający zasady BHP (§ 26);
- w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych znajdowała się bieżąca ciepła woda, bieżąca zimna woda oraz środki higieniczne (§ 8 ust. 1);
- pomieszczenia sanitarnohigieniczne były czyste, a urządzenia w nich sprawne (§ 8 ust. 2);
- urządzenia sanitarne były dostosowane do liczby i potrzeb uczniów (§ 9 ust. 2).

(akta kontroli str. 520, 591-592)

Do obiektów Zespołu Szkół, z których korzystają uczniowie Technikum Pszczelarskiego do kształcenia w zawodzie technik pszczelarz (w kwalifikacji: *ROL.03.Prowadzenie produkcji pszczelarskiej i ROL.09. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej*) należą:

- budynek główny Zespołu (dwukondygnacyjny), w którym mieści się Technikum Pszczelarskie, a w nim m.in. pracownia Nr 9 „Technologii produktów pszczelich”, tzw. „laboratorium”;

⁴⁹ Wynikające z ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r., poz. 1333).

⁵⁰ Przeprowadzonych na podstawie art. 39 ustawy o NIK. W dniu 27 maja przeprowadzono oględziny pomieszczeń oraz terenu szkolnego, a w dniu 31 maja oględziny pasiek wędrownych.

- pawilon pszczelarski „mały”;
- pawilon pszczelarski „duży” z Inkubatorem Przetwórstwa Produktów Pszczelich;
- pasieka szkolna⁵¹ stacjonarna (pasieczysko z wyposażeniem) zorganizowana przed budynkiem pawilonu pszczelarskiego „małego”, na którym znajduje się ok. 40-50 rodzin pszczelich;
- pasieki wędrownie z rodzinami pszczelimi, zlokalizowane poza terenem szkolnym w trzech miejscach odległych o ok. 30-60 km (na prywatnej posesji w dorzeczu rzeki Wieprz i kanału Wieprz/Krzna, na obrzeżach lasu, na terenie Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego).

Ponadto, do kształcenia w zawodzie technika pszczelarza wykorzystywano: własny sprzęt rolniczy⁵², wynajmowany sprzęt rolniczy⁵³, grunty orne (1,5 ha), łąki (12 ha), sad (1 ha) oraz inne składniki szkolnej bazy dydaktycznej, w tym wyposażenie pracowni i pawilonu pszczelarskiego „małego” (zakupione i darowane od sponsorów w latach 2018-2020).

Budynek główny (z salą gimnastyczną), internat (ze stołówką) oraz pawilon pszczelarski „mały” wraz z ich najbliższym otoczeniem (terenem szkolnym) był monitorowany systemem kamer wizyjnych (30 wewnątrz budynków i 10 na zewnątrz)⁵⁴.

(akta kontroli str. 395-400, 520-529, 532-573, 597-600, 611-624)

Ogłędziny warunków lokalowych i wyposażenia pracowni do teoretycznej nauki oraz zajęć praktycznych w kształceniu zawodowym, w zakresie realizacji podstawy programowej kształcenia w zawodzie technika pszczelarza, potwierdziły zapewnienie przez Technikum odpowiednich warunków i zaplecza technicznego w nauczaniu tego zawodu.

W głównym dwupoziomowym budynku Zespołu Szkół znajdowały się następujące pomieszczenia:

- na parterze (poziom I): sale lekcyjne (przedmiotowe): języka polskiego nr 2 i nr 3; historii i woś-u nr 4, informatyki nr 1 i nr 5;
- na piętrze (poziom II): sale lekcyjne (przedmiotowe): języka niemieckiego nr 14, języka angielskiego nr 15, matematyki nr 7, geografii nr 13, religii nr 12; pracownie: chemii nr 8, biologii nr 10, fizyki nr 11; pracownia technologii produktów pszczelich nr 9, tzw. „laboratorium”.

(akta kontroli str. 522, 532-536)

W pawilonie pszczelarskim „małym” znajdowały się pomieszczenia m.in. do:

- teoretycznego kształcenia, tj. pracownie: pm1 – gospodarki pasiecznej oraz pm2 – chowu i hodowli pszczół oraz pożytków pszczelich;
- praktycznej nauki zawodu, tj. pracownie: do wirowania miodu; rozlewu i konfekcjonowania miodu; wyrobu świec z wosku pszczelego; wychowu matek pszczelich, pracownia do zajęć praktycznych (sala egzaminu zawodowego);

⁵¹ Pasieka stanowi: pasieczysko (grunt) i ustawione rodziny pszczoły (ul i pszczoły); ul – to pomieszczenie dla pszczoły.

⁵² M.in.: plug, brona zębata, kultywator/agregat sprężynowy, opryskiwacz, przetrząsacz-zgrabiarka, prasa kostkująca, ładowacz materiałów sypkich, przyczepa asenizacyjna, ciągnik rolniczy.

⁵³ M.in.: agregat uprawowy, glebogryzarka, siewniki (uniwersalny, punktowy), rozsiewacz nawozów, kosiarka rotacyjna, prasa rolująca, roztrząsacz obornika, kombajn zbożowy, maszyna do zbioru ziemniaków, czyszczalnia zbożowa, zaprawiarka do nasion, sieczkarnia samobieżna.

⁵⁴ Uchwała Nr LXI/2020 Rady Pedagogicznej ZSR CKZ w Pszczelej Woli z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu funkcjonowania monitoringu wizyjnego w ZSR CKZ w Pszczelej Woli.

- pomieszczenia magazynowe, zaplecze socjalne oraz łazienki.

(akta kontroli str. 411-440, 523, 537-555)

W pawilonie pszczelarskim „dużym” na piętrze zorganizowano Inkubator Przetwórstwa Produktów Pszczelich⁵⁵ z wyposażeniem i sprzętem do praktycznej nauki zawodu uczniów Technikum Pszczelarskiego. W Inkubatorze wyodrębniono pomieszczenia wyposażone w maszyny, urządzenia i sprzęt specjalistyczny do przetwarzania miodu, tj.:

- ciąg technologiczny do pozyskiwania i konfekcjonowania miodu i innych produktów pszczelich, składający się z pomieszczeń: do odsklepiania i wirowania miodu, do kremowania miodu i pozyskiwania innych produktów pszczelich, do konfekcjonowania, do pakowania i dystrybucji, zmywalni słoików;
- część edukacyjno-warsztatowa, z: pracownią do wyrobu świec, pracownią kulinarną – w której uczniowie mają możliwość nauki wyrobu produktu tradycyjnego o nazwie „*Całuski Pszczelowolskie*”⁵⁶, salą dydaktyczno-szkoleniową do prowadzenia zajęć, wykładów, szkoleń, kursów, pomieszczeniem biurowym pracowników Inkubatora;
- pomieszczenia zaplecza technologicznego oraz zaplecza higieniczno-sanitarnego, tj. z: magazynu opakowań i etykiet, magazynu słoików, magazynu korpusów, szatni personelu i łazienki, pomieszczenia porządkowego, WC dla niepełnosprawnych, pomieszczenia socjalnego.

(akta kontroli str. 448-450, 523-524, 560-570)

W dniu 4 czerwca 2020 r. Zespół Szkół zawarł z Powiatem Lubelskim porozumienie⁵⁷ dotyczące Inkubatora Pszczelarstwa funkcjonującego w strukturze Starostwa, na okres do końca roku szkolnego 2020/2021. Przedmiotem porozumienia była nieodpłatna współpraca⁵⁸ w celu przygotowania zawodowego, kształcenia praktycznego i podnoszenia kwalifikacji uczniów i słuchaczy Zespołu Szkół m.in. poprzez: udostępnienie powierzchni, infrastruktury technicznej i wyposażenia Inkubatora do realizacji praktycznej nauki zawodu i do przeprowadzania egzaminów zewnętrznych; wzajemnego udziału w promocji i reklamie Inkubatora oraz Szkoły; aktywnego wspierania rozwoju Inkubatora i Szkoły poprzez działalność na rzecz pszczelarstwa. W celu prawidłowej realizacji porozumienia ustalono współpracujących ze sobą koordynatorów - ze strony Zespołu Szkół koordynatorem była Kierownik CKZ.

(akta kontroli str. 441-448)

Kierownik CKZ wyjaśniła, że *„Pomysłodawcą powstania Inkubatora był organ prowadzący, tj. poprzedni Starosta Lubelski sprawujący funkcje do 2018 r. Starostwo we współpracy z Lokalną Grupą Działania „Kraina wokół Lublina” napisało projekt na pozyskanie środków finansowych z udziałem funduszy unijnych, na powstanie Inkubatora. Projekt zakładał również całkowitą modernizację budynku*

⁵⁵ Dalej także: Inkubator Pszczelarstwa lub Inkubator.

⁵⁶ W dniu 16 kwietnia 2012 r. wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

⁵⁷ Porozumienie o współpracy Nr EPS-IN.033.1.2020.AJ2.

⁵⁸ Zastrzeżono, że strony zobowiązują się pokryć koszty poniesione przez drugą stronę przy realizacji zadań, zgodnie z normowaniami zawartymi w porozumieniu lub zawieranych do niego aneksach (m.in. zużycie energii elektrycznej, wody i środków czystości, odprowadzanie ścieków, ogrzewania i sprzątnięcia pomieszczeń liczone wskaźnikiem określonym na jednego ucznia mnożonym przez ilość uczniów/słuchaczy korzystających z Inkubatora).

pawilonu pszczelarskiego tzw. „dużego”, w którym można było zorganizować Inkubator. Modernizacja budynku nastąpiła w latach 2018-2019. Wykonawcą Inkubatora oraz koniecznych modernizacji pawilonu „dużego”, było Starostwo. Faktyczna działalność Inkubatora rozpoczęła się w październiku 2020 r., po wcześniejszym podpisaniu porozumienia o współpracy”.

Ponadto, w zakresie realizacji kształcenia zawodowego w Inkubatorze, Kierownik CKZ wyjaśniła, że nie prowadzono żadnych zajęć, głównie z powodu ograniczeń wywołanych stanem epidemii COVID-19. W związku z tym, kształcenie zawodowe dla uczniów Technikum odbywało się w pracowniach specjalistycznych w pawilonie pszczelarskim „małym” oraz w szkolnej pracowni „Technologii produktów pszczelich” w głównym budynku Zespołu Szkół.

(akta kontroli str. 607)

W zakresie przedłużenia współpracy w ramach porozumienia dotyczącego Inkubatora Kierownik CKZ wyjaśniła, że Zespół Szkół jest bardzo zainteresowany przedłużeniem porozumienia tym bardziej, że Starostwo zadeklarowało przekazanie infrastruktury Inkubatora w zarząd dyrektorowi Zespołu Szkół po upływie 5 lat trwałości projektu⁵⁹. Dyrektor wyjaśnił, że „porozumienie będzie kontynuowane w kolejnym roku szkolnym (2021/2022). Projekt porozumienia jest obecnie konsultowany z radcą prawnym w Starostwie.”

(akta kontroli str. 608-609)

Zarówno dyrektor Zespołu Szkół, jak i kierownik CKZ stwierdzili, że baza dydaktyczna Technikum Pszczelarskiego jest wystarczająca i umożliwia każdemu uczniowi realizację zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, a wyposażenie pracowni i pawilonu „małego” jest zgodne z podstawą programową kształcenia w zawodzie technik pszczelarz⁶⁰, gdyż Szkoła posiada wszystkie urządzenia i sprzęt w niej wskazane. Kierownik CKZ wyjaśniła, że „(...) jedynie nie są one w wystarczający sposób wyeksponowane, z powodu ograniczonej powierzchni budynków i pomieszczeń, w których odbywa się kształcenie w zawodzie technika pszczelarza, szczególnie w zakresie zajęć praktycznych. Ich ograniczona powierzchnia nie pozwala na ustawienie posiadanego wyposażenia na stałe w celu stworzenia profesjonalnych linii technologicznych w pozyskiwaniu miodu i innych produktów pszczelich.”

(akta kontroli str. 608, 630-631)

W latach 2018-2020 wydatki Technikum związane z zakupem środków dydaktycznych do kształcenia w zawodzie technik pszczelarz⁶¹ wyniosły łącznie 27,5 tys. zł, z tego: po 5,0 tys. zł w latach 2018-2019 i 17,5 tys. zł w 2020 r.

Szczegółowym badaniem objęto wydatki w kwocie 17,5 tys. zł na zakup pomocy dydaktycznych ze środków przyznanych w związku z realizacją Rządowego programu „Aktywna tablica” – edycja 2020. Maksymalna wysokość wsparcia finansowego przeznaczona na zakup sprzętu lub pomocy dydaktycznej wyniosła

⁵⁹ Trwałość projektu oznacza utrzymanie inwestycji przez okres pięciu albo trzech lat od daty rozliczenia projektu https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/97182/podrecznik_trwalosci_29_12_2020.pdf

⁶⁰ Dz. U. poz. 991, ze zm. – Załącznik Nr 24 Podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego przyporządkowanych do branży rolno-hodowlanej.

⁶¹ Według klasyfikacji budżetowej: w dziale 801 Oświata i wychowanie, rozdziale 80115 Technika, § 4240 Zakup środków dydaktycznych i książek.

14,0 tys. zł⁶² oraz 3,5 tys. zł wkładu własnego zapewnił organ prowadzący⁶³. Wydatki zostały poniesione i rozliczone zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 października 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020-2024 „Aktywna tablica”⁶⁴. W szczególności Zespół Szkół został zobowiązany do podjęcia działań dotyczących wdrożenia stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w procesie nauczania.

Ze sprawozdania z realizacji programu wynika, m.in., że:

- 16 nauczycieli uczestniczyło w konferencjach i szkoleniach z zakresu stosowania TIK w nauczaniu, tj. zgodnie z limitem określonym § 6 pkt. 1c ww. rozporządzenia⁶⁵;
- w ramach uczestnictwa w międzyszkolnej sieci współpracy nauczycieli stosujących TIK w nauczaniu, w szkole zorganizowano osiem lekcji otwartych, tj. zgodnie z § 6 pkt. 2b rozporządzenia⁶⁶;
- wyznaczono e-koordynatora do koordynowania działań w zakresie TIK w szkole, tj. zgodnie z § 6 pkt. 3 rozporządzenia.

Sprawozdanie z realizacji zadań z udziału Szkoły w Programie zostało złożone do organu prowadzącego w dniu 15 czerwca 2021 r., tj. zgodnie z terminem określonym w § 16 ust. 1 ww. rozporządzenia⁶⁷. Badane wydatki zostały poniesione na zakup w 2020 r. sześciu laptopów wraz ze sprzętem umożliwiającym przetwarzanie wizerunku i głosu udostępnianego przez ucznia lub nauczyciela w czasie rzeczywistym za pośrednictwem transmisji audiowizualnej.

W okresie objętym kontrolą Zespół Szkół nie dokonywał wydatków majątkowych na zakup sprzętu wzbogacającego bazę dydaktyczną.

(akta kontroli str. 615-616, 627, 633-635, 637-640)

W latach objętych kontrolą Technikum Pszczelarskie brało udział w projektach umożliwiających wzbogacenie szkolnej bazy dydaktycznej, tj. w:

- projekcie „Rozwój kształcenia zawodowego w Technikum Pszczelarskim w Pszczelej Woli” zrealizowanym w edycji pierwszej w latach 2018 – 2019 oraz kontynuowanym w edycji drugiej (do września 2022 r.);
- projekcie „Edukacja w przyszłość w Powiecie Lubelskim”, zrealizowanym w okresie czerwiec 2017 r. – wrzesień 2019 r.;
- projekcie „Nowe kwalifikacje”, realizowanym w okresie listopad 2020 r. – listopad 2022 r.;
- Rządowym programie „Aktywna tablica” – edycja 2020.

Dzięki udziałowi w ww. projektach baza dydaktyczna szkoły wzbogaciła się m.in. o: wyposażenie dwóch pracowni informatycznych w komputery i monitory, komputery

⁶² Zgodnie z § 4 ust. 1 nw. rozporządzenia, maksymalna wysokość wsparcia finansowego dla szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej lub szkoły za granicą, o której mowa w § 2 ust. 3 i 4, z przeznaczeniem na zakup sprzętu lub pomocy dydaktycznych, wynosi 14 000 zł.

⁶³ Zgodnie z § 3 ust. 3 nw. rozporządzenia, wsparcia finansowego udziela się pod warunkiem zapewnienia przez organ prowadzący, wkładu własnego w wysokości co najmniej 20% kwoty kosztów realizacji zadania objętego dofinansowaniem z budżetu państwa.

⁶⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 października 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020 – 2024 „Aktywna tablica” oraz wykorzystania wsparcia finansowego w roku 2020 na zakup pomocy dydaktycznych.

⁶⁵ Pięć osób – w przypadku szkoły, w której jest zatrudnionych powyżej 20 nauczycieli.

⁶⁶ W ramach uczestnictwa w międzyszkolnej sieci współpracy nauczycieli, co najmniej dwóch lekcji otwartych z wykorzystaniem TIK w nauczaniu.

⁶⁷ Szkoły ponadpodstawowe objęte wsparciem finansowym składają organom prowadzącym, sprawozdania w terminie do dnia 15 czerwca każdego roku następującego po roku otrzymania wsparcia finansowego.

przenośne z systemem operacyjnym i oprogramowaniem biurowym, tablicę interaktywną z projektorem multimedialnym, inkubator do wychowu matek pszczelich, mikser spiralny do sporządzania ciasta miodowo-cukrowego, reduktor z rotametrem, ule (wielkopolskie, odkładowe), drobny sprzęt pszczelarski (podkurzacze, dłuta, szczotki pasieczne), odzież ochronną (kapelusze pszczelarskie, kombinezony, fartuchy robocze), literaturę specjalistyczną.

(akta kontroli str. 358, 611-621, 628-630, 633-640)

W latach 2018-2020 Zespół Szkół od Starostwa Powiatowego w Lublinie oraz od innych podmiotów⁶⁸ nieodpłatnie pozyskał wyposażenie szkolnych pracowni przedmiotowych oraz pawilonu pszczelarskiego „małego”, tj. m.in.: rzutnik, tablicę multimedialną, komputery stacjonarne i przenośne, suszarkę i wialnię do pyłku, topiarkę gazowo-parową do wosku, urządzenie wielofunkcyjne do dozowania, kremowania i pompowania miodu ze stołem obrotowym, ule wielkopolskie 10-rankowe, mikroskop stereoskopowy.

(akta kontroli str. 622-624)

W latach 2018-2021 identyfikowanie potrzeb Technikum Pszczelarskiego w zakresie wyposażenia i sprzętu niezbędnego do realizacji podstawy programowej w zawodzie technik pszczelarz – według wyjaśnień Dyrektora Zespołu Szkół – odbywało się poprzez „bieżącą analizę potrzeb pasieki szkolnej⁶⁹, która stanowi podstawowe zaplecze dydaktyczne Szkoły. Braki w podstawowym wyposażeniu pasieki szkolnej, niezbędnym do prawidłowego jej funkcjonowania (sprzęt do hodowli matek pszczelich, ule, elementy uli, pasza, leki dla pszczół, słoiki, etykiety na miód, itp.) zgłaszane były na bieżąco przez pracowników pasieki szkolnej. Począwszy od września 2020 r. potrzeby w zakresie wyposażenia pasieki oraz wyposażenia Szkoły w pomoce dydaktyczne jest planowane na cały sezon pszczelarski i kolejny rok budżetowy podczas cyklicznych roboczych spotkań z pracownikami pasieki (dwie osoby zatrudnione w pasiece – nie są pracownikami dydaktycznymi, tylko tzw. obsługi), nauczycielami przedmiotów pszczelarskich. Zawsze potrzeby w zakresie wyposażenia i sprzętu zgłaszane są do organu prowadzącego podczas planowania budżetu na kolejny rok. W czasie trwania roku szkolnego dyrektor szkoły w miarę możliwości finansowych szkoły i organu prowadzącego występuje o dodatkowe środki na unowocześnienie bazy dydaktycznej oraz zaplecza socjalnego. Szkoła pozyskuje również dodatkowe wyposażenie od sponsorów (sprzęt darowany od firm pszczelarskich).”

(akta kontroli str. 627)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dyrektor Zespołu Szkół nie przekazał do Starostwa Powiatowego w Lublinie kopii protokołów z kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów szkolnych, przeprowadzonych w latach 2019-2020. W dokumentacji szkolnej nie ma informacji dotyczącej przekazania do organu prowadzącego ww. kopii protokołów z kontroli przeprowadzonych przed rozpoczęciem roku szkolnego 2019/2020 i 2020/2021. Stanowiło to niedopełnienie obowiązku wynikającego z § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bhp w szkołach, który zobowiązuje dyrektora do przekazania organowi prowadzącemu kopii protokołu.

⁶⁸ Przedsiębiorstwo pszczelarskie, fundacja.

⁶⁹ Pasieka szkolna stanowi: część stacjonarną na szkolnym pasieczysku z rodzinami pszczelimi, oraz część pasieki wędrownej poza terenem szkolnym.

W wyjaśnieniach dyrektor Zespołu Szkół podał, że: w tamtym czasie nie sprawował funkcji dyrektora i, że teraz nie jest w stanie wytłumaczyć przyczyn nieprzekazania kopii tych protokołów, o braku których nie monitorował również organ prowadzący.

„(...) Z telefonicznych ustaleń z Wydziałem Edukacji w Starostwie wynika, że kopii protokołów z kontroli stanu bezpieczeństwa obiektów Zespołu Szkół z 2019 r. i z 2020 r. nie ma również w urzędzie Starostwa. Zapewniam, że kopia protokołu z kontroli stanu bezpieczeństwa Szkoły, która zostanie przeprowadzona w sierpniu 2021 r. zostanie niezwłocznie przekazana do organu prowadzącego, wraz z kopiami protokołów z lat 2019-2020 r.”

(akta kontroli str. 610)

2. W pracowni nr 9 „Technologii produktów pszczelich”, tzw. „laboratorium”, przy znajdujących się w niej urządzeniach technicznych i sprzęcie (m.in.: łaźni wodnej⁷⁰, homogenizatorze⁷¹, cieplarnie z płaszczem wodnym⁷², wirówce⁷³, refraktometrze⁷⁴, zestawie konduktometrycznym⁷⁵, zestawie ph-metrycznym⁷⁶) nie było instrukcji bezpiecznej ich obsługi, ani nie została ona umieszczona w widocznym miejscu. Stanowiło to naruszenie § 25 rozporządzenia w sprawie bhp w szkołach.

W wyjaśnieniach dyrektor Zespołu Szkół podał, że: *„Nie jestem w stanie wyjaśnić dlaczego nie wywieszono tych instrukcji obsługi przy maszynach i urządzeniach w pracowni nr 9. Wszystkie urządzenia i sprzęt specjalistyczny będący na wyposażeniu tej pracowni/laboratorium posiadają opracowane przez producenta instrukcje obsługi. Ponadto w regulaminie tej pracowni wskazano, że posługiwanie się pomocami dydaktycznymi oraz sprzętem, może odbywać się wyłącznie za zgodą nauczyciela prowadzącego dane zajęcia. Zlecę opracowanie instrukcji obsługi sprzętu i urządzeń będących na wyposażeniu pracowni nr 9. opiekunowi tej pracowni, tj. nauczycielowi zawodu w Technikum Pszczelarskim.”*

(akta kontroli str. 401, 591-592, 609)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w powyższym obszarze. Warunki pobytu uczniów w Szkole i uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez Szkołę były bezpieczne i higieniczne. Posiadana baza techniczno-dydaktyczna umożliwiała osiągnięcie celów kształcenia w zawodzie technik pszczelarz. Zagwarantowane zostały też odpowiednie tereny i obiekty do prowadzenia zajęć praktycznych. Sprzęt i urządzenia wykorzystywane do tych zajęć były sprawne, w należyłym stanie technicznym i w pełni wykorzystywane przez uczniów Technikum Pszczelarskiego.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące nieprzekazania organowi prowadzącemu kopii protokołów z kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów szkolnych oraz nieumieszczenia w widocznym miejscu instrukcji obsługi urządzeń technicznych znajdujących się w pracowni „Technologii produktów pszczelich”, tzw. laboratorium, nie miały istotnego wpływu na ocenę działalności Szkoły w powyższym obszarze.

⁷⁰ Sprzęt pośredniczący w ogrzewaniu lub chłodzeniu naczyń laboratoryjnych.

⁷¹ Do rozdrabniania próbek laboratoryjnych.

⁷² Do inkubacji mateczników (wychów matek pszczelich).

⁷³ Do rozdzielania miodów ciekłych, odwirowywania osadów, a także filtracji emulsji i zawiesin.

⁷⁴ Pozwala na określenie wody w miodzie.

⁷⁵ Do badania przewodności miodów spadziowych.

⁷⁶ Do badania pH w miodzie.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Przekazywanie do organu prowadzącego kopii protokołów z kontroli stanu bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów szkolnych.
2. Opracowanie i umieszczenie w widocznym miejscu instrukcji bezpiecznej obsługi dla sprzętu i urządzeń technicznych, znajdujących się w pomieszczeniu laboratorium.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 12 sierpnia 2021 r.

Kontroler
Agnieszka Mazur-Śledzińska
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa
i Rozwoju Wsi
z up.
p.o. Wicedyrektor
Marzanna Lipińska

.....
podpis

.....
podpis